

NİĞDE MİLLETVEKİLİ NECİP BİLGE’NİN TBMM’Sİ FAALİYETLERİ (1950-1954)*

Dr. Öğr. Üyesi İbrahim ÖZTÜRK

Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü, iozturk@ohu.edu.tr

Özet

Bu çalışma, Türkiye Büyük Millet Meclisinin IX Dönem Demokrat Partiden Niğde milletvekili seçilen Necip Bilge’nin hayatını ve 1950-1953 yılları arasındaki siyasi faaliyetlerini içermektedir. Necip Bey’in doğum yeri Nevşehir olup Necip Bilge ilk ve ortaokul tahsilini Nevşehir’de, lise eğitimini parasız yatılı olarak Kayseri Lisesi’nde tamamladı. Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi’ni birincilikle bitirdikten sonra 1934 yılında hâkim adayı olarak göreve başladı. Aynı yıl Adalet bakanlığınca açılan Avrupa sınavını kazanarak İsviçre’nin Cenevre Hukuk fakültesinde lisansüstü eğitim yaptı. 1941’de stajyer hâkim olarak göreve başladı. 1944’te Ankara hâkim yardımcılığına atandı. 1948’te Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesinde doçent olarak göreve başladı. Bu göreve devam ederken dokuzuncu dönem Niğde’den milletvekili seçildi. Niğde’den milletvekili seçilmesinin ardından meclis faaliyetlerine başlamıştır. 26 Ağustos 1953’te milletvekilliğinden istifa edip Hukuk Fakültesi’ndeki görevine geri dönmüştür. 1956 yılında profesör olmuştur. 27 Mayıs 1960 darbesinden sonra Temsilciler Meclisinde üniversite temsilcisi olarak görev yapmıştır. 12 Eylül 1980 darbesi sonucu oluşturulan Danışma Meclisinde görev almıştır. 2001 yılında vefat etmiştir. 1950-1953 yılları arasındaki siyasi hayatı bize o dönemi birçok yönden inceleme imkânı sunmaktadır.

Bu çalışmada arşiv kayıtları ve TBMM meclis tutanakları taranarak elde edilen belge ve bilgiler dâhilinde Necip Bilge’nin hayatı ve siyasi faaliyetleri açıklanmaya çalışılmıştır. Çalışmanın sonunda, Necip Bilge Bey siyasi hayatında meclis de görüşülen çeşitli konularda söz almıştır. Aktif olarak meclis çalışmalarında Bayındırlık ve Dışişleri Komisyonlarında çalışmıştır. Bu dönemden on bir kanun teklifi 2 adet tahrir ve değişik konularda yüz on altı adet konuşması vardır. Milletvekilliği istifasından sonra alanı ile ilgili çok sayıda eser yayınlamıştır.

Anahtar Kelimeler: Necip Bilge, Demokrat parti, TBMM, Niğde

Giriş

Nüfus kayıtlarında “Ahmet Necip Bilge” olarak görülürken, Meclis kayıtlarında ise “Necip Bilge” olarak geçmektedir. 5 Eylül 1922’de Nevşehir ilinin Bekdik mahallesinde doğmuştur. Babası Ahmet Hamdi Efendi, annesi Saniye Hanımdır. Necip Bey’in babası Nevşehir Müftüsü olarak görev yapmıştır. İlk ve Ortaokulunu Nevşehir’de tamamlayıp, lise öğrenimi için parasız yatılı okula Kayseri’ye gitmiştir. 1931’de girdiği Ankara Hukuk Fakültesini 1934 yılında birincilikle bitirmiştir. 1934’te mezun olduktan sonra kısa bir süreliğine Hâkim adaylığına atanıp görev yapmıştır. Bu yılın sonuna doğru Adalet

* Bu çalışma 4-6 Mayıs 2018 tarihleri arasında Şanlıurfa’da düzenlenen III. Uluslararası Tarih ve Kültür Kongresi’nde bildiri olarak sunulmuştur.

Bakanlığı'nın açmış olduğu yurt dışı eğitim sınavını kazanarak İsviçre'deki Cenevre Hukuk Fakültesi'nde yüksek lisans ve doktora eğitimi tamamlamıştır. Eğitimlerini tamamladıktan sonra yurda geri dönmüştür. Sicil kayıtlarına bakıldığında Fransızca ve Almanca iyi derecede bildiği yazılmaktadır. Daha sonra 17.04.1941'de Ankara stajyer Hâkim adaylığına atanıp, buradan 1 Kasım'da askere gitmiştir. Yedek Subay olarak askerliğini tamamlayarak 1 Nisan 1941 'de terhis olmuştur. 28 Nisan 1944'te Ankara Hâkim yardımcılığına atanmış ve Adalet Bakanlığı'nın hukuk işlerinde uzun süreli hizmet vermiştir. Ahmet Bey'in Adalet Bakanlığı'ndaki çalışmaları neticesinde 5 Temmuz 1948 yılında Ankara Hukuk Fakültesi Medeni Hukuk alanına doçent olarak naklen atanmıştır.¹

Bu görevi devam ederken IX. Dönem seçimlerine Demokrat Parti Niğde Milletvekili olarak katılmış, 70.943 oyla ile milletvekili seçilmiştir.² 17 Mayıs 1950'de seçim tutanağını almış ve 22 Mayıs 1950'de meclise girmiştir. Tutanağı da 5 Haziran 1950'de onaylayarak siyasi sahneye adım atmıştır. Siyasi hayatının başlaması ile birçok konu üzerinde konuşup çalışmalar yapmaya başlamıştır. Bayındırlık ve Dışişleri Komisyonlarında görevler almıştır. Ahmet Bey, tütün ve alkol ürünlerinden alınacak vergiler, Konsolosluk kanun tasarısı, yabancı sermaye teşkili kanun tasarısı hakkında kurulan komisyonlarda da görev almıştır. Genel kurulda görüşülmesi için ve birleşimlerdeki gündem hakkında birçok konuda çeşitli konuşma, takrir önergesi ve kanun teklifini meclise sunmuştur. Ahmet Necip Bey, bu dönemde meclise sunmuş olduğu on bir kanun teklifinin bazılarını milletvekili arkadaşlarıyla ortak olarak çalışmıştır. Meclis tutanaklarına bakıldığında genel kurulda değişik konularda 116 adet konuşmasının olduğu görülmüştür. Ahmet Necip Bilge'nin Milletvekilliği kısa süreli olmasına rağmen olağanüstü sayılabilecek üretkenlik göstermiştir.³ Bir dönemlik siyasi hayatına birçok şey sığdıran Ahmet Bey, rekor sayılabilecek konuşma yapmıştır. Ancak genel kurulun 1 Kasım 1953 tarihli birinci birleşiminde bilgiye sunulan 26 Ağustos 1953 tarihli istifasıyla yaşam etkinliğine son vermiştir.⁴

Milletvekilliğine son verdikten sonra tekrar Ankara Hukuk Fakültesi'ndeki görevi doçentliğe geri dönmüş ve 23 Haziran 1956'da Profesör unvanını almıştır. İlerleyen zaman da 19 Ocak 1961'de Hukuk Usulü-İcra ve İflas Kürsüsü Profesörlüğüne gelmiştir. Ancak bu görevi devam ederken kendi isteği ile 20 Ağustos 1979'da emekliye ayrılmıştır. Hukuk

¹ TBMM Arşivi, Hal Tercümesi, NSD 1826

² TBMM Arşivi, Milletvekili Seçilmiş Olanlara Ait Tutanak

³ Ramazan Arslan "Hocam, Prof. Dr. Necip Bilge Anısına", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt 57 Sayı 1 (2008), s.21-23

⁴ TBMM Meclis Albümü 1920-2010, (1950-1980) IX. Yasama Dönemi Milletvekillerinin Özgeçmişleri(1950-1954), Ankara, TBMM Albümü, C.II, s.587.

Fakültesi Dekanlığı yaptığı sırada Harp Okulu Öğretim Üyeliği de yapan Ahmet Necip Bilge, 27 Mayıs Askeri Darbe sonrası kurulan Kurucu Meclisinde Üniversite (06.01.1961-25.10.1961) temsilciliği yapmıştır. Aynı şekilde 1980 Kurucu Meclisinin Danışma Meclisi kanadında Nevşehir Üyesi (15.10.1981-06.12.1983) olarak yasama etkinliğini sürdürmüştür. Evli iki çocuk babası olan Ahmet Necip Bilge 31.07.2001 tarihinde vefat etmiştir.⁵

1. Meclis Faaliyetleri

Bu dönemde meclis çalışmalarında Bayındırlık ve Dışişleri Komisyonlarında çalışmıştır. On bir adet kanun teklifi, iki adet tahrir ve değişik konularda yüz on altı adet konuşması vardır. Kanun tekliflerinin iki tanesi Pasaport Kanun teklifi ile Kanunların Anayasa uygunluğu ile ilgilidir. Diğer kanun teklifleri çeşitli kanunlara madde eklenmesiyle ilgilidir.

2. Kanun Teklifleri

Denizli Milletvekili Ali Çobanoğlu ile beraber verdiği Pasaport kanunu teklifi Dış İşleri, Adalet ve İç İşleri Komisyonlarına havale edilmiştir.⁶

Kanunların Teşkilat-ı Esasiye uygunluğunun kaza-i murakabesi hakkında sunduğu kanun teklifi Adalet, İç İşleri ve Anayasa komisyonlarına havale edilmiştir.⁷

3. Kanunlar ve Çeşit Konulardaki Söz Almaları

Necip Bilge'nin milletvekili seçildikten sonra meclisteki ilk konuşması seçim tutanakları üzerine olmuştur. Konuşmasında her seçim çevresinden seçilen milletvekilleri için ayrı ayrı el kaldırılmasının işi uzattığını belirtmiş, bir ilin seçim tutanakları itiraza uğramamışsa o ilin milletvekili isimleri birer birer okunduktan sonra hepsi için bir defa oylama yapılmasını teklif etmiştir. Bu teklif meclis tarafından kabul edilmiştir.⁸

Devlet memurlarının aylıklarının tevhit ve teadülüne dair 3656 sayılı kanunun 10. Maddesinin değiştirilmesi hakkında sunduğu kanun teklifi bütçe komisyonuna havale edilmiştir. Önergede “Devlet memurlarının aylıklarının tevhit ve teadülüne dair 3656 sayılı kanunun 10. Maddesinin değiştirilmesi hakkında 2/5 sayılı kanun teklifinin geri verilmesi için

⁵ Kazım Öztürk, *Türk Parlamento Tarihi TBMM-IX Dönem Biyografiler (1950-1954)*, TBMM Vakfı Yayınları, C.VII. , s.885-887.

⁶ *Türkiye Büyük Millet Meclisi Zabıt Cerideleri*, IX. Dönem, C.23, 94 Birleşim (10.06.1953), s.134

⁷ *Türkiye Büyük Millet Meclisi Zabıt Cerideleri*, IX. Dönem, C.24, 103. Birleşim (7.7.1953, s.294

⁸ *Türkiye Büyük Millet Meclisi Zabıt Cerideleri*, IX. Dönem, C.I, 6. Birleşim (5.6.1950, s.157.

icap eden işlemin yapılmasını yüksek müsaadelerini saygılarımla arz ederim” ifade edilmekte olup belirtilmeyen bir sebeple önerge Necip Bey tarafından geri çekmiştir.⁹

Türk Ceza Kanununun 526. Maddesinin değiştirilmesi hakkında hazırlanan kanun teklifi konusunda söz almış, maddenin ikinci fıkrasında yer alan “şapka iktisası” yerine şapka iksası kelimesinin getirilmesini istemiş, ancak bu önerisi kabul edilmemiştir.¹⁰

Belediye Kanununa bazı maddeler eklenmesi ve bu kanunun bazı maddelerinin kaldırılmasına dair kanun hakkında kanunun ikinci maddesinin A Fıkrası üzerinde görüş belirtmiştir. Bu fıkraya göre Belediye meclis üyelerinden birisinin seçiminin iptali için yapılacak itirazlar il seçim kurulu tarafından nihai karara bağlanmaktadır. Üyelerin seçimine dair itirazların Yüksek Seçim Kurulu gidip gitmeyeceği, bu gibi durumların nasıl karşılanacağına dair açık bir hüküm bulunmadığını belirtmiş, açıklığa kavuşturulması istemiştir.¹¹

Milli Korunma kanunun kiraya taallük eden maddelerinin tadili hakkındaki kanun teklifleri münasebetiyle şehir ve kasabalarda mahalle muhtar ve ihtiyar heyetleri teşkiline dair olan kanuna dair bazı maddeler eklenmesi ve bu kanunun bazı maddelerinin kaldırılması hakkındaki kanun münasebetiyle yaptığı konuşmada ikinci maddenin a bendinin son fıkrasında geçen bazı mahallerde kelimesinin konmasının maddenin daha iyi anlaşılması adına uygun olacağını ifade etmiştir, bu kelimenin matbaa hatasından kaynaklandığı belirtilerek bu şekilde yazılması uygun bulunmuştur.¹²

Askerlik kanunun beşinci maddesinin değiştirilmesi ve bu kanuna geçici bir madde eklenmesi hakkında kanun görüşmelerinde askerinin kıtaya iltihak tarihi yerine sevk tarihinin başlangıç kabul edilmesini teklif etmiştir. Zaten aralarında da fazla bir fark olmadığından sevk tarihinin başlangıç kabul edilmesi önerisi milletvekilleri tarafından da uygun bulunmuştur.¹³

Milli Korunma Kanunun kiraya taalluk eden maddelerinin tadili hakkındaki kanun teklifleri münasebetiyle Ordu milletvekillerinin seçim tutanakları hakkında Tutanakları inceleme Komisyonu raporu konusunda bu raporun A B C D F Fıkralarına sıkıştırılmış olan sebepler arasında C ve D fıkralarının seçimleri etkileyebilecek düzeyde olduğunu ifade

⁹ Türkiye Büyük Millet Meclisi Zabıt Cerideleri, IX. Dönem, C. III, 16. Birleşim (8.12.1950), s.90.

¹⁰ Türkiye Büyük Millet Meclisi Zabıt Cerideleri, IX. Dönem, C.I, 9. Birleşim (16.6.1950), s.186.

¹¹ Türkiye Büyük Millet Meclisi Zabıt Cerideleri, IX. Dönem, C.I, 18. Birleşim (7.7.1950), s.418.

¹² Türkiye Büyük Millet Meclisi Zabıt Cerideleri, IX. Dönem, C. I 18. Birleşim (7.7.1950), s.430.

¹³ Türkiye Büyük Millet Meclisi Zabıt Cerideleri, IX. Dönem, C.I, 20. Birleşim (11.7.1950), s.527-528.

etmiştir. Komisyon raporunun reddedilmesini ve bu konuda tahkikat açılmasını istemiştir. Aynı konuda bir başka milletvekilinin tavrı olduğu anlaşılmıştır.¹⁴

Bazı suç ve cezaların affi konusundaki kanun konusunda bu kanunun B bendinde kelimenin 500 liranın altında olarak değiştirilmesini istemiş, affin dışında kalanların 500 liradan fazla olanlar olduğundan konunun daha iyi anlaşılacağını dile getirmiştir.¹⁵ İşlenen suçlarla ilgili olarak da ikinci defa işlenen suçun aşağı haddi altım ay gösterildiği halde komisyon tasarısında beş ay gösterildiğine işaret etmiş bunun neden bu şekilde yazıldığını sormuştur.¹⁶

Hukuk Fakültesi öğrencilerinden Yusuf Yılmaz Yavuz'un hakkında Dilekçe Komisyonunun vermiş olduğu karar üzerinde durmuştur. Öncelikle bu komisyon kararının açık olmadığını dile getirmiştir. Bundan başka sınavların yapılmasının Üniversiteler Kanununca fakültele bırakılmış olduğunu, öğrencinin itirazının kabul edilip komisyon raporunun reddedilmesini istemiştir.¹⁷ Necip Bey ayrıca Hukuk Fakültesi dekanından da görüş alınmasını vurgulamıştır¹⁸

Birleşmiş Milleler emrine verilmek üzere askeri birlikler halinde yabancı ülkelere gönderilecek ordu mensuplarının aylık ve ücretleri ile çeşitli istihkakları ve birliğin sair masrafları hakkındaki kanunun görüşülmesinde bu kanunun öncekine kıyasla meclise danışmaksızın dışarıya ordu gönderebilme imkânı tanıdığını, bunun da bazı sıkıntılar doğurabileceğini dile getirmiştir. Ayrıca geçici maddenin hükümet belirttiği şekilden daha farklı olduğunu dile getirmiş, bu farklılığı maddeyi okuyarak gündeme getirmiştir.¹⁹

Devlet memurları aylıklarının tevhit ve teadülüne dair 3656 sayılı kanunun 10. Maddesinin değiştirilmesi hakkındaki kanun teklifinin geri verilmesi hakkında tavrı sunmuştur. Bu takrire göre önerge geri çekilmiştir.²⁰

Avukatlık kanununun 21. Maddesine bazı fıkralar eklenmesi için kanun teklifi sunmuş, teklif incelenmek üzere Adalet Komisyonu'na havale edilmiştir.²¹

Meşhut Suçların muhakeme usulü hakkındaki 2005 sayılı kanunun bazı maddelerinin kaldırılmasına dair kanunun görüşülmesinde söz almıştır. Ceza Muhakemeleri Usul Kanununun

¹⁴ Türkiye Büyük Millet Meclisi Zabıt Cerideleri, IX. Dönem, C.I, 21. Birleşim (13.7.1950), s.585.

¹⁵ Türkiye Büyük Millet Meclisi Zabıt Cerideleri, IX. Dönem, C. I, 22 Birleşim (13.7.1950), s.672.

¹⁶ Türkiye Büyük Millet Meclisi Zabıt Cerideleri, IX. Dönem, C. I, 23 Birleşim (14.7.1950), s.702.

¹⁷ Türkiye Büyük Millet Meclisi Zabıt Cerideleri, IX. Dönem, C. II, 12. Birleşim (29.11.1950), s.258-259.

¹⁸ Türkiye Büyük Millet Meclisi Zabıt Cerideleri, IX. Dönem, C. II, 12. Birleşim (29.11.1950), s.265.

¹⁹ Türkiye Büyük Millet Meclisi Zabıt Cerideleri, IX. Dönem, C.III; 15. Birleşim (6.12.1950), s.81-83.

²⁰ Türkiye Büyük Millet Meclisi Zabıt Cerideleri, IX. Dönem, C.III, 16. Birleşim (8.12.1950), s.90.

²¹ Türkiye Büyük Millet Meclisi Zabıt Cerideleri, IX. Dönem, C.III, 18. Birleşim (13.12.1950), s.206.

200. Maddesi ortadan kalktıktan sonra meşhut suçlar kanunundaki tevkif mecburiyetine dair hükmün ayakta kalmasının bir anlamı olmadığını dile getirmiştir. Ayrıca bu kanunun vatandaşlar arasında ikilik ortaya çıkardığını, kanunun belediye sınırları içinde uygulandığını belirtmiş, Adalet Bakanlığının bu kanunun tamamen ortadan kaldırılması için tasarıyı geri çekmesini istemiştir.²²

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Milletler arası İmar ve Kalkınma Bankası arasında akt olunan garanti antlaşmasının onanması hakkında kanun münasebetiyle söz almıştır. Dışişleri Vekili Fuat Köprülü'nün antlaşmanın onanması konusundaki görüşlerine katıldığını dile getirmiştir.²³

Mardin Milletvekili Kemal Türkoğlu'nun milletvekili yolluk ve ödeneklerine dair 756, 1169, 5142 ve 5143 sayılı kanunların kaldırılması ve 3050 sayılı kanunun 2. Maddesinin değiştirilmesi hakkında sunulan kanun teklifi görüşmesinde çift ödenek meselesinin anayasaya aykırı olup olmadığı üzerine uzun bir konuşma yapmıştır. Teklifin bazı mahzurlarından dolayı Anayasa Komisyonu'nda bir kez daha incelenmek üzere gönderilmesini istemiştir.²⁴

30.11.1942 tarihli ve 4309 sayılı kanunun değiştirilmesi için kanun teklifi sunmuş, konu incelenmek üzere Anayasa Komisyonu'na gönderilmiştir. Daha sonra da kanun teklifini geri çekmiştir.²⁵

Hastane, okul, park, meydan, cadde, stadyum ve emsal müessese ve tapılara yaşayan kişi adlara konmaması hakkında sunulan kanun teklifine eğer bu teklif kabul edilirse Anayasanın 68. Ve 70. Maddelerine aykırı olduğunu ifade etmiştir. Ölmüş olanların bırakılıp yaşayanların yıkılmasının hoş bir durum oluşturmayacağını, bu yüzden de Anayasa Komisyonu'nda konunun tekrar ele alınmasını istemiştir.²⁶

Çeşitli kanunlarla mevcut geçici tazminat ve Yabancı Dil İkramiyeleri ile sair ikramiyeler hakkında kanun münasebetiyle geçici tazminatın hangi sebeple konulduğuna açıklık getirmiş, bunun süreci ile ilgili birçok kimsenin aynı evde oturmakla birlikte ayrı ayrı mesken tazminatı aldığını ifade etmiş, kanunda yer alan eksiklerle ilgili soruları olduğunu, bunların cevaplanmasını istemiştir.²⁷

²² Türkiye Büyük Millet Meclisi Zabıt Cerideleri, IX. Dönem, C.IV, 28. Birleşim (10.1.1951), s.147-148.

²³ Türkiye Büyük Millet Meclisi Zabıt Cerideleri, IX. Dönem, C.IV, 29. Birleşim (12.1.1951), s.176.

²⁴ Türkiye Büyük Millet Meclisi Zabıt Cerideleri, IX. Dönem, C.IV, 31. Birleşim (17.1.1951), s.241-243.

²⁵ Türkiye Büyük Millet Meclisi Zabıt Cerideleri, IX. Dönem, C.VI, 60. Birleşim (4.4.1951), s.131.

²⁶ Türkiye Büyük Millet Meclisi Zabıt Cerideleri, IX. Dönem, C.IV, 35. Birleşim (26.1.1951), s.392-393.

²⁷ Türkiye Büyük Millet Meclisi Zabıt Cerideleri, IX. Dönem, C.V, 41. Birleşim (9.2.1951), s.76-77.

İç tüzüğün 78. Maddesinin değiştirilmesi hakkında Anayasa komisyonu raporu hakkında 22. Madde üzerinde durmuştur: yeni bakanlıkların kurulması ya da var olanların birleştirilmesi durumunda mevcut komisyonların yeterli olamayacağını ifade etmiştir. İfade bozuklukları ve bazı eksiklikleri vurgulamıştır. Bu konuda önerge sunmuş olup, önergesinde belirttiği sebeplerden dolayı iç tüzüğün değiştirilmesi teklifini ve Anayasa Komisyonu'na iadesini belirtmiştir.²⁸

Meclis gündemine 1951 yılı bütçesi geldiğinde bu kanunun tümü hakkında görüşlerini ifade etmiştir. Bu konuda uzun bir konuşma bütçe kanunuyla ilgili görüşlerini maddeler halinde dile getirmiştir. Ele aldığı konular arasında en dikkat çeken nokta tasarruf üzerinedir. Bütçede azami derecede tasarruf yapılmasını belirtmiş, bunu delilleriyle desteklemiştir.²⁹

Basın yayın ve Turizm Genel Müdürlüğü 1951 yılı bütçe görüşmelerinde turizm meselesinin sadece kendimizi dışarıya tanıtmak değil, aynı zamanda milli kalkınmaya yardımcı olması üzerinde durmuştur. Turizm konusunda batı medeniyeti eserlerinin ön planda tutulması gerektiğini, yabancıların aynı zamanda kendi eserlerini görmek için geldiklerini dile getirmiştir. Bu konuda Aksaray ve Göreme'deki Bizans döneminden kalan eserlerin tanıtılması gerektiğine de vurgu yapmıştır.³⁰

Necip Bey Danıştay Başkanlığı'nın 1951 yılı bütçe görüşmelerinde kanunların acele çıkarılmaması gerektiğini, otomobil saltanatına Danıştay, Yargıtay, Sayıştay gibi kurumlar dışında diğer kurumlardan başlanması gerektiğini savunmuştur.³¹

Adalet Bakanlığı'nın 1951 yılı bütçesi görüşülürken de Necip Bey söz almıştır. Görüşmelerde paraya ve parasız yapılacak işler olmak üzere iki ayrı konuda düşüncelerini dile getirmiştir. Stajdan sonra hâkim adaylarının tek hâkimli yerlere gönderilmemesi, hakimlerin terfilerine önem verilmesi Medeni kanundaki tercüme hatalarının düzeltilmesi vb çeşitli konuları içeren noktalara temas etmiştir.³²

Maliye Bakanlığı ve Devlet Borçlarına ait 1951 yılı bütçesinde bütçede yer alan kesintilerin mahiyeti hakkında açıklamalarda bulunmuş, bunların daha iyi düzenlemesi hususunda daha dikkatli olunmasını istemiştir.³³

²⁸ Türkiye Büyük Millet Meclisi Zabıt Cerideleri, IX. Dönem, C.V, 39. Birleşim (5.2.1951), s.51.

²⁹ Türkiye Büyük Millet Meclisi Zabıt Cerideleri, IX. Dönem; C.V, 46. Birleşim (20.2.1951), s.283-287.

³⁰ Türkiye Büyük Millet Meclisi Zabıt Cerideleri, IX. Dönem, C.V, 47. Birleşim (21.2.1951), s.412-413.

³¹ Türkiye Büyük Millet Meclisi Zabıt Cerideleri, IX. Dönem, C.V, 47. Birleşim (21.2.1951), s.403.

³² Türkiye Büyük Millet Meclisi Zabıt Cerideleri, IX. Dönem, C.V, 48. Birleşim (22.2.1951), s.478-480.

³³ Türkiye Büyük Millet Meclisi Zabıt Cerideleri, IX. Dönem; C.V, 50. Birleşim (24.2.1951), s.748-749.

Milli Eğitim Bakanlığı, İstanbul Üniversitesi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Ankara Üniversitesi ve Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü 1951 yılı bütçelerinin görüşülmesinde söz almıştır. Hükümetin okulların yapılması için 200.000 lira ödenek ayırdığını, meclisin de ilaveten 200.000 liralık bir ödenek eklenmesini teklif etmiştir.³⁴

1951 yılına ait gelir bütçesinde Bütçe Kanununda 5. Maddede Maliye Bakanlığı'na verilmiş olan yetkiler üzerinde durmuştur. Bu yetkinin bütçedeki eksikliklerin giderilmesine yönelik olup, bunların içeriğini ele almıştır. Ayrıca bir önerge sunmuştur. Önergesinde 21. Maddenin tasarıdan çıkarılmasını istemiştir. Necip Beyin ele aldığı konuların incelenmesi için komisyona gönderildiği anlaşılmaktadır.³⁵

Devlet Demiryolları ve Limanları İşletmeleri Genel Müdürlüğü'nün 1951 yılı bütçesi ele alınmıştır. Konuşmasında 9. Maddenin ifadesinde bozukluk olduğunu belirtmiş, bunun düzeltilmesini istemiş, milletvekillerinin onayı ile de bozukluk giderilmiştir.³⁶

26 Ağustos 1953 tarihinde istifa edinceye kadar çok sayıda çeşitli konularda konuşmalar yapmıştır.

Üniversiteye döndükten sonra çok sayıda öğrenci yetiştirdiği gibi 34 adet kitap, 63 adet makale ve 2 adette kitap çevirisi yayımlayarak Türk bilim hayatına önemli katkılarda bulunmuştur³⁷

Sonuç

Necip Bilge Bey Meclis konuşmaları ele alındığında görev yaptığı IX. Dönemde etkin bir şekilde çalışmalara katıldığı görülmektedir. Konuşmalarında ve kanun tekliflerinde derin bir hukuk bilgisine sahip olduğu anlaşılmaktadır. Anayasa Mahkemesinin olmadığı bir dönemde sunduğu kanunların anayasaya uygunluğunun denetlenmesiyle ilgili kanun teklifi hukukun üstünlüğü açısından oldukça önemlidir. Necip Bilge bu dönemde 116 adet konuşması olmakla beraber çalışmamızda bunların bir kısmına yer verilmiştir. Necip Bilge milletvekilliği süresini tamamlamadan Hukuk Fakültesindeki öğretim üyeliği görevinde memlekete daha faydalı olacağını düşünerek istifa etmiştir.

³⁴ Türkiye Büyük Millet Meclisi Zabıt Cerideleri, IX. Dönem, C.V, 51. Birleşim (25.2.1951), s.815.

³⁵ Türkiye Büyük Millet Meclisi Zabıt Cerideleri, IX. Dönem, C.V, 53. Birleşim (27.2.1951), s.1162-1163.

³⁶ Türkiye Büyük Millet Meclisi Zabıt Cerideleri, IX. Dönem, C.V, 53. Birleşim (27.2.1951), s.1072.

³⁷ "Necip Bilge'nin Anısına", Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 57 Sayı 1 (2008), s.15-19

Necip Bey IX. Dönem dışında 1960 sürecine kadar Ankara Hukuk Fakültesinde öğretim üyeliği görevini yürütmüştür. 1961'deki Kurucu Meclis'te üniversite temsilciliğinde bulunmuştur. 1980 darbesi sonrasında kurulan Danışma Meclisi'nde Nevşehir temsilcisi olarak yer almıştır. Üniversitedeki görevi sırasında çok sayıda kitap ve makale yayımlayarak Türk bilim hayatına önemli katkılar sağlamıştır.

Kaynakça

ARSLAN, Ramazan, "Hocam, Prof. Dr. Necip Bilge Anısına", Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 57 Sayı 1 (2008), s.21-23

ÖZTÜRK, Kazım, Türk Parlamento Tarihi TBMM-IX Dönem Biyografiler (1950-1954), TBMM Vakfı Yayınları, C.VII.

TBMM Meclis Albümü 1920-2010, (1950-1980) IX. Yasama Dönemi Milletvekillerinin Özgeçmişleri (1950-1954), Ankara, TBMM Albümü, C.II, s.587.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Arşivi Hal Tercümesi, NSD 1826

Türkiye Büyük Millet Meclisi Arşivi Milletvekili Seçilmiş Olanlara Ait Tutanak

Türkiye Büyük Millet Meclisi Zabıt Cerideleri, IX. Dönem